

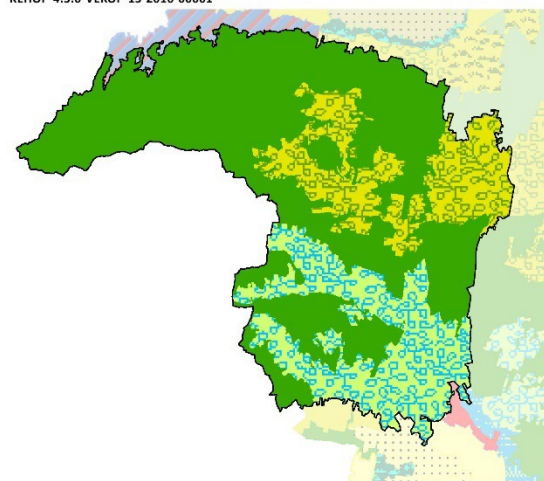
102. ÓRSÉG TÁJKARAKTER-TERÜLET

Az Órség az ország legnyugatibb tájkarakter-területe, a Rába és a Felső-Zala folyók között húzódó, dél felé lejtő széles völgyközi hát. A terület földrajzi neve: Vasi-Hegyhát. A ritkán lakott táj karakterének uralkodó elemei a nagy kiterjedésű erdők és a gyepes irtványok. A terület csaknem teljes egészében nemzeti parki védeltséget élvez. Területe 466,7 km².



Fotó: Csorba Péter (Vasi-Hegyhát, Kétvölgy, 2018)

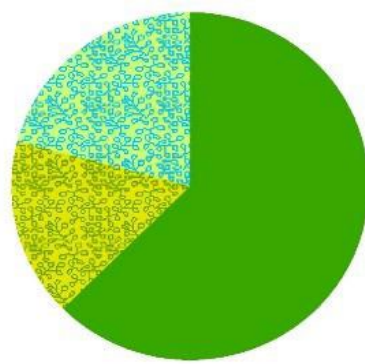
Az Órség tájkarakter-területen előforduló tájkarakter-típusok



1:500 000
0 5 10 km



- Erdődomináns, jellemzően mozaikos dombsági táj
- Változatos felszínborítású, hullámos síksági és dombsági medencetáj vízfolyásokkal
- Változatos felszínborítású, hullámos síksági és dombsági táj



| Tájkarakter-típusok | Össz-terület (km ²) | Terület-arány (%) | Folt-szám | Átlagos foltméret (km ²) | Szórás (km ²) |
|------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|-------------------|-----------|--------------------------------------|---------------------------|
| Órség | 466,69 | 100,00% | 7 | 66,67 | 79,49 |
| Erdődomináns, jellemzően mozaikos dombsági táj | 291,91 | 62,55% | 5 | 58,38 | 92,54 |
| Változatos felszínborítású, hullámos síksági és dombsági táj | 77,23 | 16,55% | 1 | 77,23 | 0,00 |
| Változatos felszínborítású, hullámos síksági és dombsági medencetáj vízfolyásokkal | 97,55 | 20,90% | 1 | 97,55 | 0,00 |



Fotó: Csorba Péter (Vasi-Hegyhát, Szalafő, 2016)



Fotó: Csorba Péter (Vasi-Hegyhát, Felsőszölnök, 2018)

AZ ÓRSÉG TÁJKARAKTER-TERÜLET KULCSJELLEMZŐI

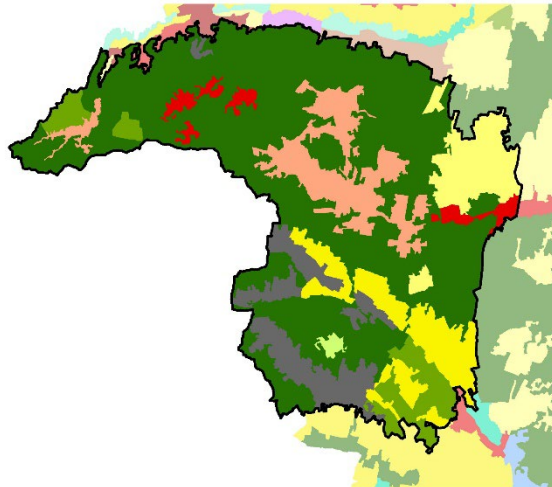
I/1. Domborzat

A táj domináns domborzati típusa a hullámos dombság, amelynek területi aránya mintegy 48%. Emellett jelentős még az erősen hullámos dombság részesedése (33%). (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai I/1. térkép)

I/2. Komplex felszínborítás-típusok



KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001



- 1001 - Településdomináns mozaikos
- 1231 - Település-agrár-mozaik
- 2000 - Szántódomináns homogén
- 2001 - Szántódomináns mozaikos
- 4001 - Gyepdomináns mozaikos
- 5000 - Erdődomináns homogén
- 5001 - Erdődomináns mozaikos
- 7001 - Dominancia nélküli

1:500 000
0 5 10 km



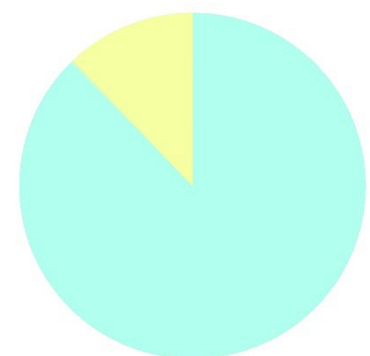
(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai I/2. térkép)

TERMÉSZETI JELLEMZŐK

II/1. Éghajlati körzetek

Döntően mérsékelt hűvös - mérsékelt nedves (88%), déli részén mérsékelt meleg - mérsékelt száraz (12%) éghajlatú terület (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/1. térkép)

| Éghajlati körzet | Területarány (%) |
|------------------------------------|------------------|
| Órség | |
| mérsékelt hűvös - mérsékelt nedves | 87,62% |
| mérsékelt meleg - mérsékelt nedves | 12,11% |
| mérsékelt hűvös - mérsékelt száraz | 0,27% |



II/2. Tengerszint feletti magasság

A tengerszint feletti magasság a domborzat egyik forrásindikátora. A jellemző magassági értékek leírása azonos a domborzatnál leírtakkal. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/2. térkép)

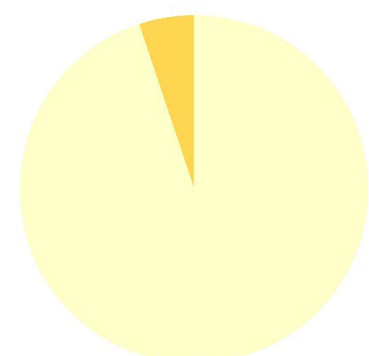
II/3. Relief

A relief a domborzat egyik forrásindikátora. A jellemző felszín-mozgalmassági jellemzők leírása azonos a domborzatnál leírtakkal. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/3. térkép)

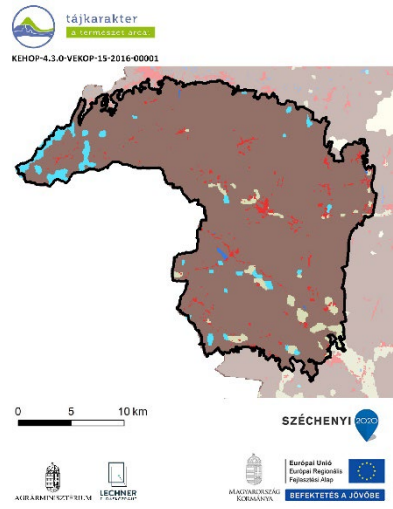
II/4. Alapkőzet

A tájat alapvetően glaciális és alluviális üledék borítja. Ennek területi aránya 95%. A táj keleti szegletében kis területen löszös üledékek alkotják a felszínt. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/4. térkép)

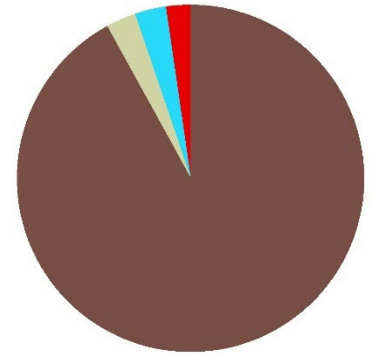
| Kőzet név | Területarány (%) |
|--------------------------------|------------------|
| Órség | 100,00% |
| glaciális és alluviális üledék | 94,87% |
| löszös üledék | 5,13% |



II/5. Talajtípusok

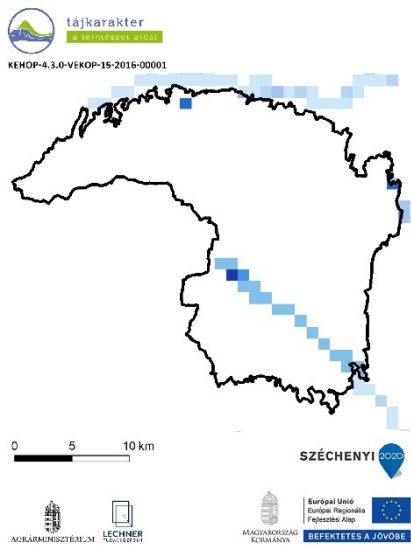


| Talajtípus | Területarány (%) |
|--------------------------------|------------------|
| Őrség | 100,00% |
| Barna erdőtalajok | 91,89% |
| Öntés és lejtőhordalék talajok | 2,92% |
| Réti talajok | 2,76% |
| Beépített terület | 2,28% |
| Nyílt vízfelszín | 0,14% |
| Váztalajok | 0,00% |

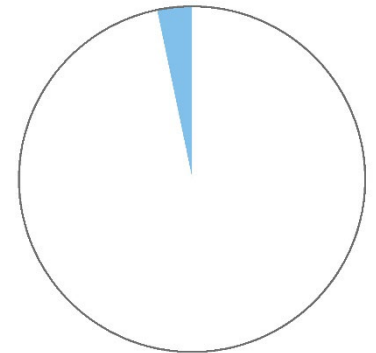


Az Őrség területének nagy részét (az összterület több, mint 90%-át) barna erdőtalajok borítják. A többi talajtípus aránya elenyésző. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/5. térkép)

II/6. Felszíni vizek területaránya

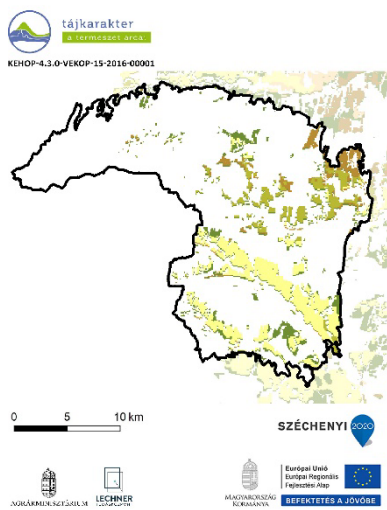


| Felszíni vizek területaránya | Területarány (%) |
|------------------------------|------------------|
| Őrség | |
| 0-1% - nincs, elenyésző | 95,93% |
| 1-5% - alacsony | 3,21% |
| 5-10% - közepes | 0,21% |
| 10-20% - magas | 0,43% |
| 20-50% - nagyon magas | 0,21% |

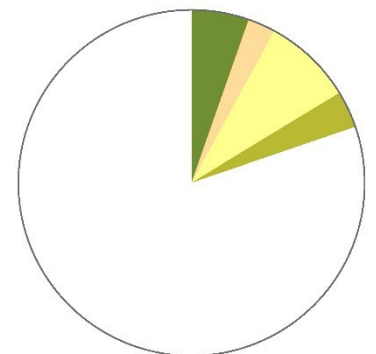


A felszíni vizek aránya a tájban elhanyagolható, 0,003 km²/km². (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/6. térkép)

II/7. Ökotípusos földhasználat

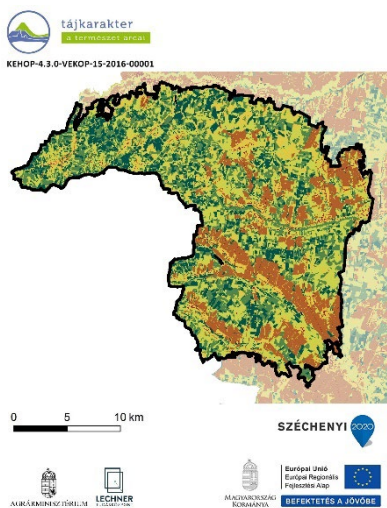


| Ökotípusos földhasználat | Területarány (%) |
|------------------------------------------------------------|------------------|
| Őrség | 19,76% |
| kiváló termőhelyi adottságú szántó | 8,37% |
| kiváló termőhelyi adottságú, környezetileg érzékeny szántó | 3,46% |
| gyenge és közepes termőhelyi adottságú szántó | 0,05% |
| gyenge és közepes, környezetileg érzékeny szántó | 2,56% |
| erdőtelepítésre javasolt terület | 5,32% |

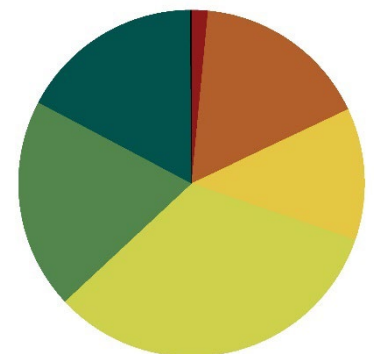


Az ökotípusos vizsgálat szerint a táj területének több mint 5 %-án erdősítés javasolt, a terület 2,5 százalékán pedig - a növénytermesztés szempontjából közepes és gyenge talajadottságok, illetve a környezeti érzékenység következtében - a szántók extenzifikációja (földhasználat-váltás vagy szántóföldi művelés külterjesítése) indokolt. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/7. térkép)

II/8. Ökológiai állapot



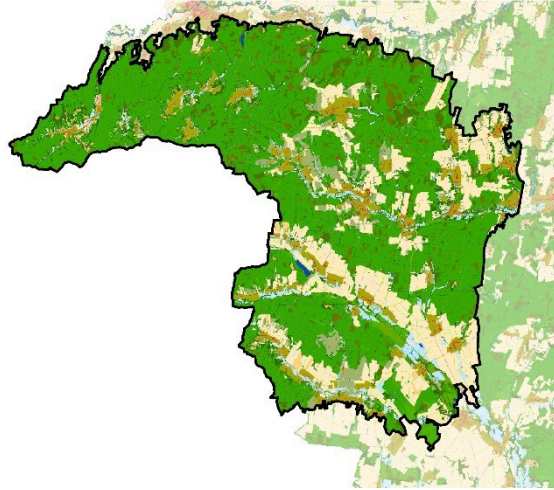
| Ökológiai állapot | Területarány (%) |
|-------------------------------|------------------|
| Őrség | |
| Mesterséges felszín | 1,5 |
| Rossz ökológiai állapot | 16,5 |
| Kedvezőtlen ökológiai állapot | 12,3 |
| Közepes ökológiai állapot | 32,8 |
| Jó ökológiai állapot | 19,7 |
| Kiváló ökológiai állapot | 17,1 |
| Adathiány | 0,1 |



Az Őrség területének harmada közepes állapotú (33%), a rossz-jó-kiváló állapotú területek hasonló arányban vannak jelen (17%-20%-17%), a beépített területek aránya igen alacsony csupán 2%. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/8. térkép)

FELSZÍNBORÍTÁS-JELLEMZŐK

II/9. Ökoszisztéma-alaptérkép (2. szint)

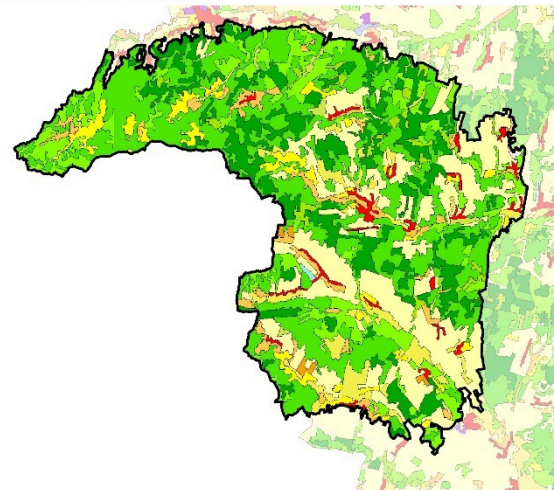


1:500 000
0 5 10 km

- | | |
|-----------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| 11 : Épületek | 35 : Máshová nem besorolható lágú szárú növényzet |
| 12 : Utak és vasutak | 41 : Többetvízhatástól független (TVFLN) erdők |
| 13 : Egyéb burkolt vagy burkolatlan mesterséges felületek | 42 : Természetszerűbb galériaerdők |
| 14 : Zöldfelületek mesterséges környezetben | 43 : Egyéb vízhatás alatt álló (TVHA) erdők |
| 21 : Szántóföldek | 44 : Idegenhonos fajok dominálta erdők, faültetvények |
| 22 : Állandó kultúrák | 45 : Erdőként nyilvántartott faállomány nélküli, vagy felújítás alatt álló területek |
| 23 : Komplex területek | 46 : Máshová nem besorolható fás szárú növényzet |
| 31 : Homoki gyepek | 51 : Lágú szárú dominanciájú vizes élőhelyek |
| 32 : Szikes és szikesedésre hajlamos gyepek | 52 : Fás szárú dominanciájú vizes élőhelyek |
| 33 : Sziklakibúvásokkal tarkított gyepek | 61 : Állóvizek |
| 34 : Zárt gyepek kötött talajon vagy domb és hegyvidéken | 62 : Vízfolyások |

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/9. térkép)

II/10. CORINE felszínborítás



1:500 000
0 5 10 km

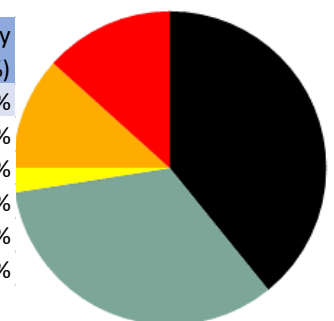
- | | |
|----------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|
| Összefüggő településszerkezet | Gyümölcsösök, bogyósok |
| Nem összefüggő településszerkezet | Rét, legelő |
| Ipari vagy kereskedelmi területek | Komplex művelési szerkezet |
| Út - és vasúthálózat és csatlakozó területek | Elsődlegesen mezőgazdasági területek jelentős természetes növényzettel |
| Kikötők | Lomblevelű erdők |
| Repülőterek | Tülevelű erdők |
| Nyersanyag kitermelés | Vegyes erdők |
| Lerakóhelyek, meddőhányók | Természetes gyepek, természetközeli rétek |
| Építési munkahelyek | Átmeneti erdős-cserjés területek |
| Városi zöldterületek | Ritkás növényzet |
| Sport-, szabadidő- és üdülőterületek | Szárzsföldi mocsarak |
| Nem öntözött szántóföldek | Tőzeglápok |
| Rizsföldek | Folyóvizek, vízi utak |
| Szőlők | Állóvizek |

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/10. térkép)

II/11. Felszínborítás-átalakulás típusok

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/11. térkép)

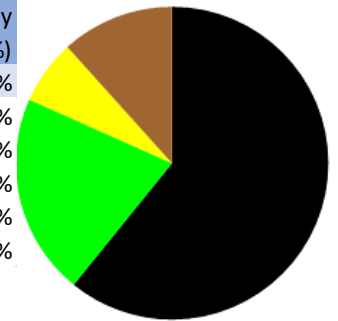
| Felszínborítás stabilitás | Mintapontok száma (db) | Százalékarány (%) |
|---------------------------|------------------------|-------------------|
| Őrség | 120 | 100,00% |
| 1 - Stabil | 47 | 39,17% |
| 2 - Kvázi stabil | 40 | 33,33% |
| 3 - Lépcsőzetes | 3 | 2,50% |
| 4 - Ciklikus | 14 | 11,67% |
| 5 - Dinamikus | 16 | 13,33% |



II/12. Felszínborítás-átalakulás jellege

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/12. térkép)

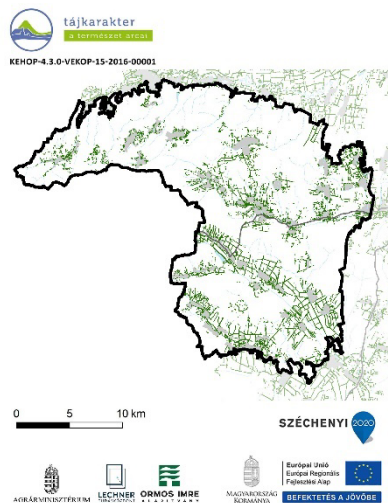
| Felszínborítás átalakulás | Mintapontok száma (db) | Százalékarány (%) |
|---------------------------|------------------------|-------------------|
| Őrség | 120 | 100,00% |
| 1 - Változatlan terület | 73 | 60,83% |
| 2 - Településnövekedés | 0 | 0,00% |
| 3 - Extenzifikáció | 25 | 20,83% |
| 4 - Intenzifikáció | 8 | 6,67% |
| 5 - Dinamikus terület | 14 | 11,67% |



II/13.-16. Stabil felszínborítású területek (stabil településterület, stabil szántó-, kert-, szőlőterület, stabil erdőterület, stabil gyepterület és vízfelszín)

(Az indikátorok országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/13.-16. térkép)

II/17. Zöld vonalas elemek sűrűsége

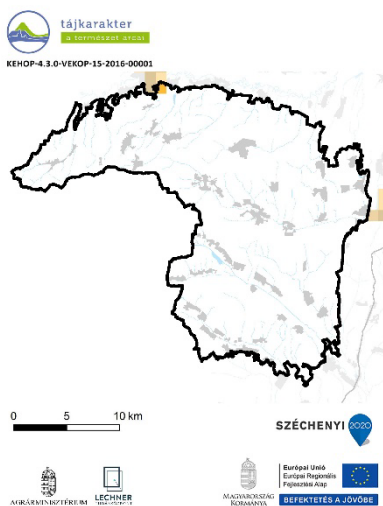


ZÖLD VONALAS ELEMELK SŰRŰSÉGE

- Zöld vonalas elem
- Gyorsforgalmi út
- Főút
- Belterület
- Vízgazdálkodási térség (OTrT)

Zöld vonalas elemekben szegény terület. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/17. térkép)

II/18. Beépítettség növekedése (1990-2018)



| Beépítettség növekedése (1990-2018) | Területarány (%) |
|-------------------------------------|------------------|
| Őrség | |
| 0% | 99,78% |
| 1-6% | 0,20% |
| 6-10% | 0,00% |
| 10-20% | 0,02% |

1990-2018 között a területen új települési területek kialakulása nem volt jellemző. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/18. térkép)

II/19. Közlekedési hálózat sűrűsége

A közlekedési hálózat sűrűsége a tájban alacsony, 0,2 km/km². (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/19. térkép)

| Közlekedési hálózat sűrűsége | Területarány (%) |
|------------------------------|------------------|
| Őrség | |
| 0-0,44 km/km ² | 84,80% |
| 0,44-1,56 km/km ² | 12,85% |
| 1,56-9,44 km/km ² | 2,36% |

II/20. Ronszolt területek aránya (külfertéses bánya, hulladéklerakó)

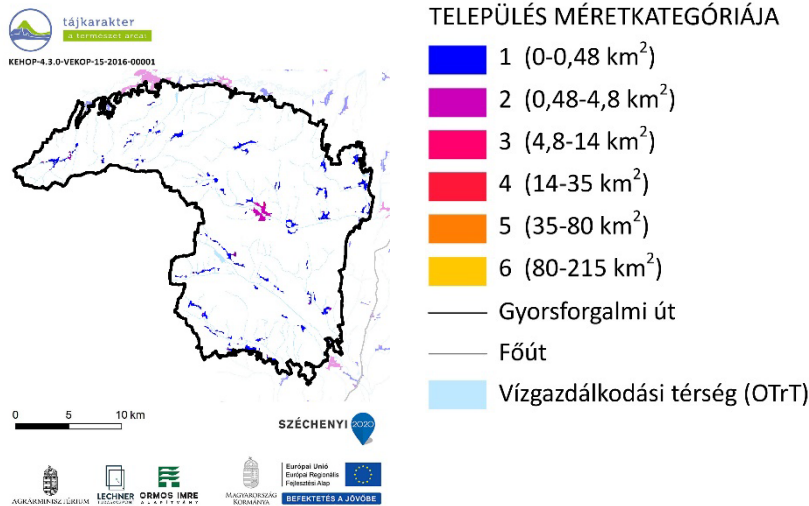
Földhasználati információk alapján ronszolt területek (lerakók, külszíni bányaterületek) nem, vagy csak elhanyagolható mértékben fordulnak elő. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/20. térkép)

ANTROPOGÉN ÉS PERCEPCIONÁLIS JELLEMZŐK

II/21. Település-sűrűség (belterületi beépített területek eloszlása)

Az Őrség és a Vas–Zalai-dombvidék alkotja hazánk legsűrűbb (0,4 db/km²) településhálózatú területét. (Az indikátor tájkarakter-típusok határaihoz igazított országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/21. térkép)

II/22. Településméret (átlagos belterületi települési terület mérete)



A településhálózatban kiemelkedően magas az aprófalvak (1. településméret kategória) aránya, melyek átlagos területe 4,2 ha. Jellemzőek még a 2. településméret kategórián belül az átlagosan 40,5 ha nagyságú települések, valamint a 4. településméret kategóriába tartozó települések is viszonylag gyakoriak, átlagosan 278 ha területtel. A települések között egyetlen 3. és 5. településméret kategóriába tartozó sem található. A legnagyobb település 3,2 km², a 4 km²-t meghaladó települések száma 0 db, a nagyterjedésű települési terek száma 2 db. (Az indikátor tájkarakter-típusok határaihoz igazított országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/22. térkép)

II/23. Külterületi szórványbeépítés sűrűsége

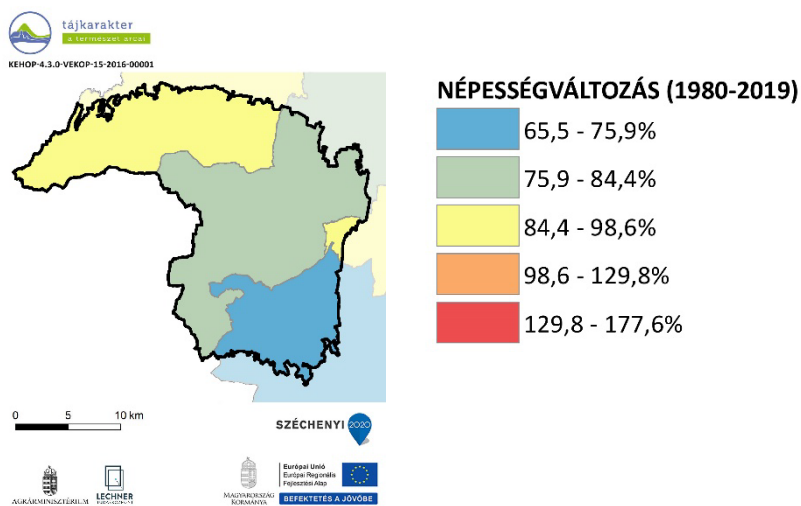
A külterületi beépítések sűrűsége átlagos (0,66 db/km²), nem minden belterületi egységhez tartozik külterületi beépítés. A külterületi beépítések mérete átlagos (0,48 ha), ez azonban igen nagy változatosságból adódik: előfordulnak az aprófalvakkal vetekedő, vagy azt meghaladó méretű, beépített komplex művelésű területek, de szép számban található egész kisméretű szórványok is. A szórványok elhelyezkedését is a sokféleség jellemzi, hol önállóan, hol a belterület folytatásaként, szomszédságban állnak. (Az indikátor tájkarakter-típusok határaihoz igazított országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/23. térkép)

II/24. Nagy kiterjedésű települési tér

Az Őrség tájkarakter-területen nem található nagy kiterjedésű települési tér. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/24. térkép)

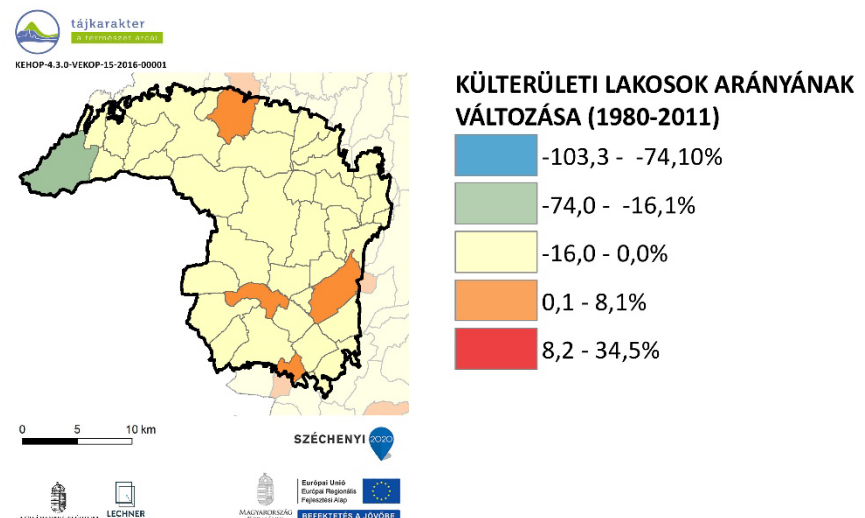
II/25. Népeségváltozás

Az Őrség területén az országos átlaghoz képest is jelentős népességcsökkenés figyelhető meg az elmúlt 40 év adatai alapján. A térségen belül Szentgotthárd környékén kisebb mértékű volt a csökkenés, mint az Őrség déli részén. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/25. térkép)



II/26. Külterületi lakosok arányának változása

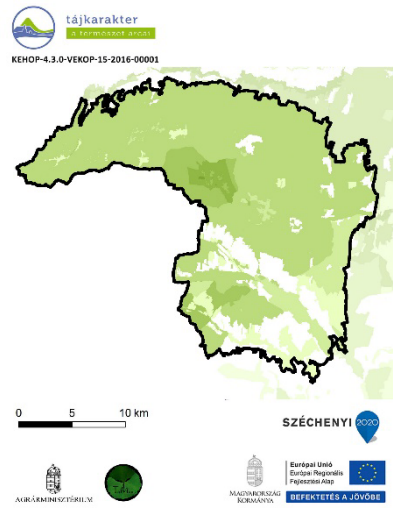
Az Őrségben a külterületi lakosság arányának csökkenése hasonló mértékű volt, mint az országos átlag. A térség legnyugatibb területein, a határmentén a csökkenés nagyobb mértékű volt, míg egyes településeken, Magyarföld, Csörötnék, illetve Kerkafalván az átlagtól eltérően növekedett a külterületen élők aránya. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/26. térkép)



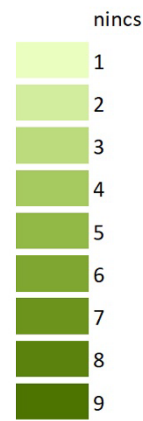
II/27. Néprajzi táj

A tájkarakter-terület magában foglalja a történeti Őrség és a Vendvidék néprajzi tájakat. Több aprófalva, domináns erdőszűcs. Településszerkezete nagyon jellegzetes, eredendően szerves szórvány. A régen jellemző, fa boronafalás, kerített, hajlított háztípus példái is láthatók még néhány helyen. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/27. térkép)

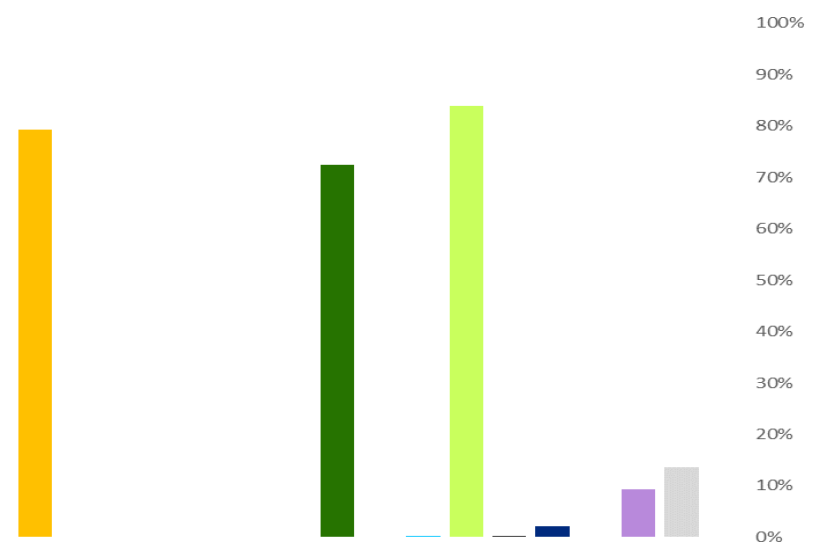
II/28. Természeti és kulturális örökség



TERMÉSZETI ÉS KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
Védelmi célú területi lehatárolások száma

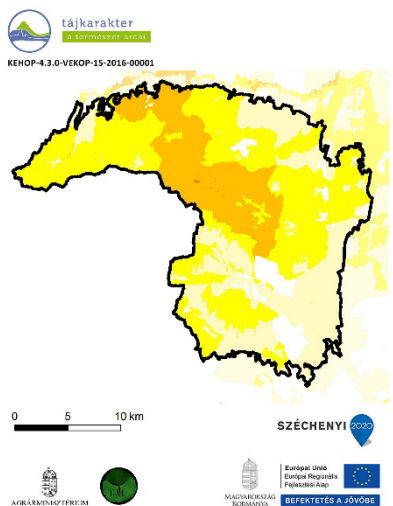


| Védelmi célú területek | Összterület (km ²) | Területarány (%) |
|--------------------------------------------------|--------------------------------|------------------|
| Órség | 466,69 | 100,00% |
| Natura 2000 terület | 370,35 | 79,36% |
| Barláng védőövezet | 0,00 | 0,00% |
| EU diploma | 0,00 | 0,00% |
| Naturpark | 0,00 | 0,00% |
| Természeti emlék | 0,00 | 0,00% |
| Természetvédelmi terület | 0,00 | 0,00% |
| Tájvédelmi körzet | 0,00 | 0,00% |
| Nemzeti park | 338,38 | 72,51% |
| MAB bioszféra rezervátum | 0,00 | 0,00% |
| Ramsari terület | 0,01 | 0,00% |
| Nemzeti ökológiai hálózat | 391,28 | 83,84% |
| Országos védettségű kulturális örökség | 0,38 | 0,08% |
| Országos, területi védettségű kulturális örökség | 9,72 | 2,08% |
| Világörökség terület | 0,00 | 0,00% |
| Világörökség várományos terület | 43,27 | 9,27% |
| Nem védett terület | 63,04 | 13,51% |

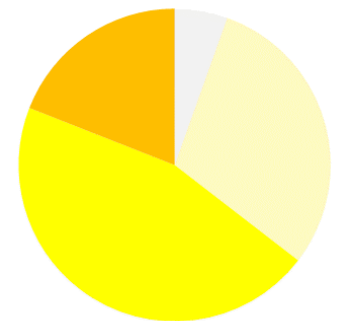


(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/28. térkép)

II/29. Megbecsültség

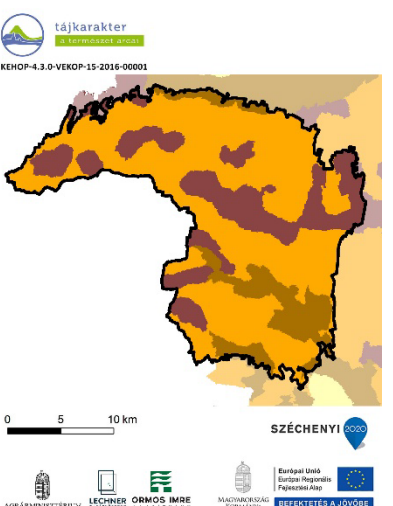


| Megbecsültség | Összterület (km ²) | Területarány (%) |
|--------------------------|--------------------------------|------------------|
| Órség | 466,69 | 100,00% |
| 1 - Nincs, igen alacsony | 25,58 | 5,48% |
| 2 - Alacsony | 139,88 | 29,97% |
| 3 - Mérsékelt | 212,37 | 45,50% |
| 4 - Számottevő | 88,68 | 19,00% |
| 5 - Jelentős | 0,18 | 0,04% |
| 6 - Magas | 0,00 | 0,00% |
| 7 - Nagyon magas | 0,00 | 0,00% |
| 8 - Kiemelkedő | 0,00 | 0,00% |

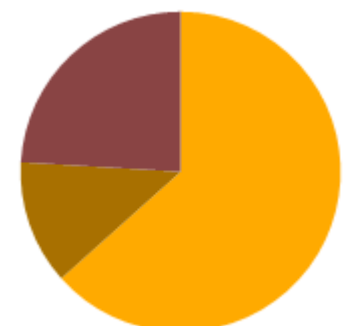


(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/29. térkép)

II/30. Vizuális jellemzők



| Vizuális jellemzők | Területarány (%) |
|-------------------------------------------------------|------------------|
| Órség | |
| Zárt, homogén, szegélyekben szegény területek | 63,4 |
| Átlátható, szegélyekben szegény területek | 0,0 |
| Átmeneti, közepesen zárt területek | 12,6 |
| Szegélyekben gazdag, de nem átlátható, zárt területek | 24,1 |
| Átlátható, nyitott, szegélyekben gazdag területek | 0,0 |



A tájat a zárt, homogén, szegélyekben szegény területek (63%) uralják. Kismértékben a szegélyekben gazdag, de nem átlátható, zárt területek (24%) is előfordulnak. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/30. térkép)